

ved denne Sags Gjennemførelse, saaledes som den hidtil er prøvet gennemført, er jo af dobbelt Art, som allerede berørt af flere ærede Talere her. Den kommer dels fra Individierne, Personerne, de ville ikke tænke saa langt frem, selv om de kunne affe de fornødne Midler, og Mange af dem kunne ikke affe de fornødne Midler, selv om de ville tænke saa langt frem, og dels kommer den fra anden Side, fra Kommunerne, fra Husbonderne, fra Arbeidsgiverne; ja endog for Filantroperne, overhovedet fra deres Side, som kunde ønske at gjøre Noget i denne Retning, er den samme Vanstuelighed; Maalet ligger for fjernt hen i Tiden, og Mange af dem have andre Opgaver, som de synes ligge nærmere. For Kommunernes Vedkommende er Overbeholdelsen mange Steder saa stor, at man trykker sig ved en hvilkensomhelst Udgift udover det strengt Nødvendige og Lovbestaaende. Desuden er der en anden Vanstuelighed, der kommer til, og som er særlig stor i Nutiden med al dens Gjæring og Uro; det er den Strid, som er reist mellem Klasserne, de Angreb, som gjensidig rettes af den ene Klasse paa den anden, det løse Forhold, hvori Arbeidsgiverne og Arbeiderne for en stor Del ere komne til at staa i Modsætning til Fortiden. Talrige have Bestræbelserne ikke desto mindre været for at føre denne Sag ud i Livet, og vi se her i Landet, at der ikke er saa Klasser oprettede, nogle af et mere primitivt Bræg, som aldeles have overført Alt, hvad der hedder Beregning osv., men som stole paa, at de gjøre Nytte til en vis Tid, medens andre have været mere rationelt begrundede; men i alle Tilfælde have Vanstuelighederne viist sig baade fra deres Side, som skulde støtte Sagen, og navnlig fra deres Side, hvem den særlig vedrører og særlig interesserer, nemlig dem, der kunne antages at trænge til en saadan Alderdomsforsørgelse. — Det første Spørgsmaal, man maa gjøre sig, naar man har en Lov af et saa omfattende Formaal som denne, er, hvad Sikkerhed, hvad Sandsynlighed er der for, at Staten vil være heldigere med Løsningen af denne Opgave, end de Private og Kommunerne tidligere have været. Man har der villet anføre to Grunde, dels denne Sikkerhed, som Staten yder i Modsætning til, hvad der hidtil er ydet paa dette Omraade, og dels Billigheden ved Bræmjerne, altsaa en Lettelse i de Offre, der skulle bringes af den Paagjældende. Men naar man ser lidt nærmere paa, hvad der hidtil er præsteret, tror jeg ikke, at disse to Grunde have nogen afgjørende Vægt; thi for det Første er Sikkerheden det, som de Paagjældende mindst tænke paa i saadanne

Tilfælde, maaske mindre, end de burde, men det er faktisk ikke en saadan Hindring, som man har villet gjøre det til, eller som man har troet fra anden Side, og desuden ere flere af disse Klasser jo garanterede paa en saadan Maade, at Vedkommende ikke i ringeste Maade have draget i Tvivl, at de vare fuldstændig sikre, og hvad Billigheden angaar, er der ogsaa dels ved Kommunernes Hjælp og dels ved Filantropers Hjælp og dels ved private Arbeidsgivers og Andres Hjælp ydet saadanne Vilkaar, at de mange Steder i ingen Henseende staa tilbage for, hvad Staten byder. Desuden kommer der et Moment til, nemlig, at de kunne ganske anderledes lempe sig efter de Forhold, de ere afsjædede efter, saa at Bidragene kunne være smaa eller store, og der kan være en ganske anderledes Frihed og Tryghed for de Paagjældende, end der kan være ved en saadan Statsanstalt med sine haarde, ensartede Regler. Jeg tror derfor, at det første Udgangspunkt maa være det, at Erfaringen med Hensyn til, hvad der er præsteret, ikke giver nogen somhelst Udsigt til, at denne Statsanstalt har større Chance end de Forsøg, der hidtil have været gjorte. Man kan ganske vist sige, at der er Egne, hvor maaske En og Anden eller Flere kunde ønske at have gjort Noget i denne Retning, kunde ønske at affe de nødvendige Bidrag, men ikke have kunnet det, da der ingen lokale Klasser har været, men dertil maa bemærkes, at det kan ikke benyttes som en Slutning i dette Tilfælde; thi naar man gaar ud fra, at ikke engang der, hvor Iveren har været tilstede, og hvor man energisk har arbejdet, har man kunnet faae disse Klasser til at florere, er der ingen Grund til at tro, at Befolkningen i de Egne, hvor der slet Intet har været gjort, og hvor Spørgsmaalet slet ikke har været oppe, skulde indtage en anden Holdning overfor denne Sag. Den høitærede Finansminister udtalte: „Vil man Maalet, maa man ogsaa ville Midlet“. Det er en Sætning, som er saa rummelig, at der kan lægges Alt ind i den. Man maa naturligvis her prøve som ved et hvilkensomhelst Lovforslag, hvad det Maal egentlig er, man tilsigter, og om de Midler, som man anvender, føre til Maalet, og om de i og for sig ere berettigede, eller om der ikke er andre Hindringer, der maatte stille sig i Veien. Der er en Dunkelhed og Ubestemthed ved dette Lovforslag, der erkjendes selv til en vis Grad fra den Side, hvor det er fremkommet. Det er fuldkommen rigtigt, hvad den høitærede Finansminister erklærede, at det statistiske Materiale kunde ikke her være afgjørende; thi det er blot et Forsøg, og Ingen veed,